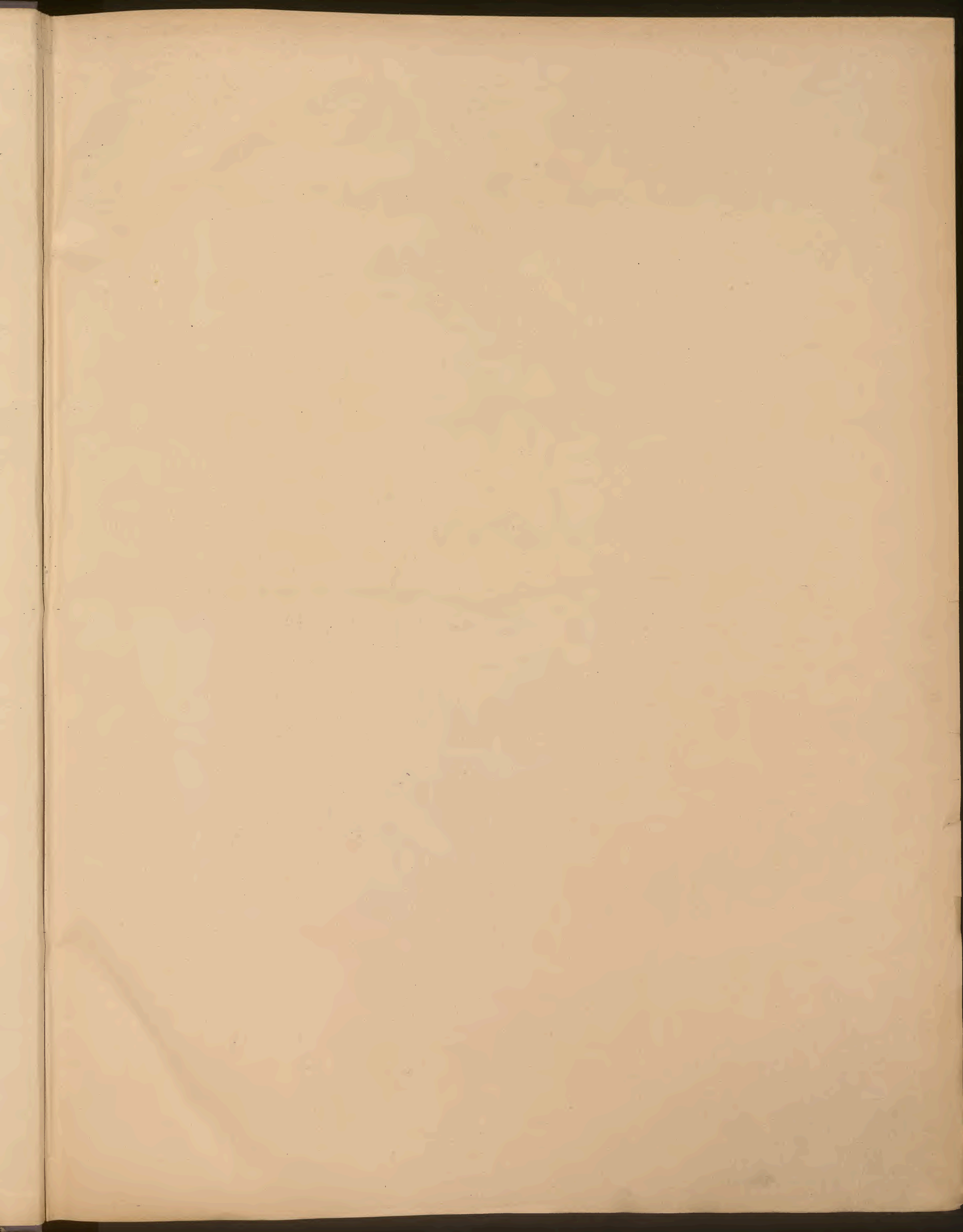
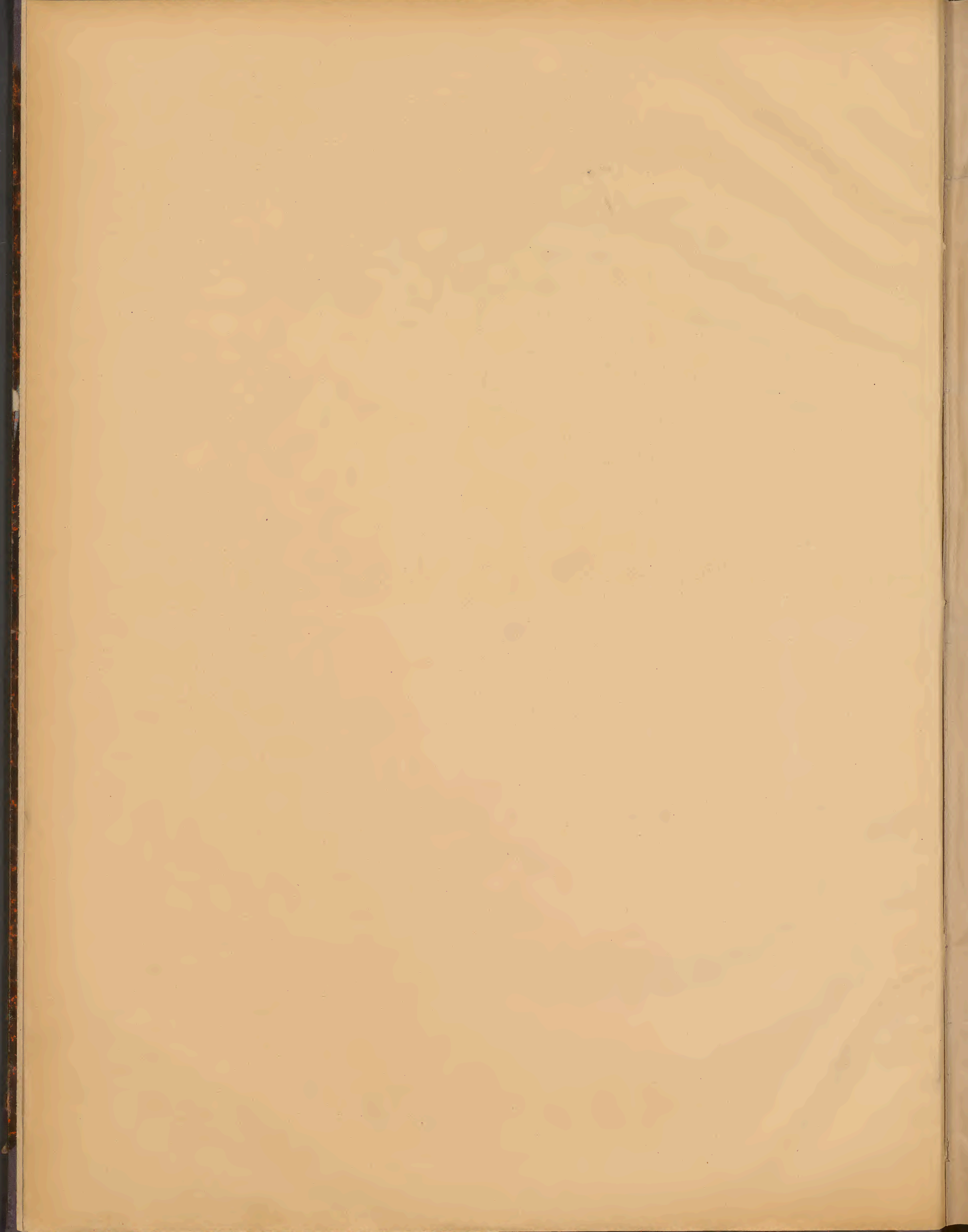


1304

4. 11







Հրատարակում է չորսշաբաթյան, ուրբաթ և կիրակի օրերը:
Տարեկան գինն է 10 օրսիկ: Կես տարեկանը 6 օ. 3 ամսականը 3 օ. և մի ամսականը 1 օ.:
Աստիճան համարը 7 կողմի:
Բաժանորդագրությունները ընդունվում են խմբագրատանը և Վենետիկյան դպրոցում:
Հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция „Ардзаганъ“.
կամ՝ Tiflis, Rédaction „Ardzagang“.

ԱՐԶԱԳԱՆ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Խմբագրությունը բաց է ամենօրյա 10—1 ժամ
(բացի կիրակի և տոն օրերից):
Հայտարարվում են ընդունվում են ամեն լիցենզիա:
Հայտարարությունների համար վճարվում են իրարանջատ ըստ լիցենզիայի 2 կողմի:

«Արձագանքի» ներկայ համարը հաղորդում է մեկ ևս կես թերթից:

„ԱՐԶԱԳԱՆ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Բաժանորդագրությունները ընդունվում են ԽՄԲԱԳԱՆՏԵՆ (Վենետիկյան դպրոց, № 22, տան Խմբագրատանի) և ՎԵՆԵՏԻՔԻՆԻՑԻՆԻՑԻ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ՑՈՒՄ:

ԲԱԶԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ ԵՒ ՏԱՐԵԿԱՆ 10 Օ. ԿԵՍ ԵՄԻՆԱԿԱՆ 6 Օ. ՕՏԱՐԱՐԱԳՐԱԳՐՈՒՄ ԵՒ ԿԵՍ ԵՄԻՆԱԿԱՆ 3 Օ. ԵՒ ՄԻ ԵՄԻՆԱԿԱՆ 1 Օ.:
Տարեկան գինն է 10 օրսիկ: Կես տարեկանը 6 օ. 3 ամսականը 3 օ. և մի ամսականը 1 օ.:
Աստիճան համարը 7 կողմի:
Բաժանորդագրությունները ընդունվում են խմբագրատանը և Վենետիկյան դպրոցում:
Հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция „Ардзаганъ“.
կամ՝ Tiflis, Rédaction „Ardzagang“.

Հայտարարությունները ընդունվում են ըստ լիցենզիայի 2 կողմի:

Բացում է

„ԱՐԱՐԱՏ“

ԱՄՍՍԳՐԻ

1896 թ. ՌԻԻ

Բաժանորդագրությունները ընդունվում են ըստ լիցենզիայի 2 կողմի:

Առաջին ամսի «Արարատ» ամսագիրը կրճատարարվում է նոր ծրագրով և առկա է մեծ ծավալով (3 թերթի): Առաջին ամսի ծավալը մեծ է լինելու և ապագային բավականին:

Տարեկան գինն է 10 օրսիկ: Կես տարեկանը 6 օ. 3 ամսականը 3 օ. և մի ամսականը 1 օ.:
Աստիճան համարը 7 կողմի:
Բաժանորդագրությունները ընդունվում են խմբագրատանը և Վենետիկյան դպրոցում:
Հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция „Ардзаганъ“.
կամ՝ Tiflis, Rédaction „Ardzagang“.

«Արարատ»-ի համարները լայն կրթական իրադարձություններ են: «Արարատ»-ին բաժանորդ գրողի ցանկացողները պետք է գրեն խմբագրության հետևյալ հասցեով: Ст. Etchmiadzin (Russie, Caucase) Rédaction du journal „Aragat“.

Տարեկան գինն է 10 օրսիկ: Կես տարեկանը 6 օ. 3 ամսականը 3 օ. և մի ամսականը 1 օ.:
Աստիճան համարը 7 կողմի:
Բաժանորդագրությունները ընդունվում են խմբագրատանը և Վենետիկյան դպրոցում:
Հասցեն՝ Тифлисъ. Редакция „Ардзаганъ“.
կամ՝ Tiflis, Rédaction „Ardzagang“.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1896 г.

на ежедневную газету

„НОВОЕ ОБОЗРЕНИЕ“

(ТРИНАДЦАТЫЙ ГОДЪ ИЗДАНИЯ).

Въ 1896 г. „Новое Обозрение“ будетъ выходить въ Тифлисъ, какъ и въ прошлые годы, ежедневно, по программѣ газеты литературной, общественной и политической, НО ВЪ УВЕЛИЧЕННОМЪ ФОРМАТѢ.

ПЛАТА ОСТАЕТСЯ ПРЕЖНЯЯ: съ пересылкою и доставкою: на годъ—10 р., на полгода—6 р., на три мѣсяца—3 р. 50 к., на одинъ мѣсяцъ—1 р. 50 к. 3 1/2 րանգի: на годъ 17 ր., на полгода—9 ր., на 3 1/2 ր., на 1 1/2 ր. (Подписка принимается не иначе, какъ считая съ перваго числа любого мѣсяца). Для сельскихъ учителей и благотворительныхъ учреждений ПЛАТА ПОНИЖЕННАЯ: на годъ—7 р., на полгода—4 руб.

Для годовыхъ подписчиковъ какъ городскихъ, такъ и иногородныхъ, обращающихся непосредственно въ контору редакціи, ДОПУСКАЕТСЯ РАЗСРОЧКА на слѣдующихъ условіяхъ: при подпискѣ вносится—3 р., къ 1-му марта—2 р., къ 1-му мая—3 р. и къ 1-му сентября—2 р.

Подписка принимается въ Тифлисъ—въ конт. газеты, Баятинская, № 8.

ԲԱԶԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒՄ

ՆՈՐՄԱՐԻ:
Մամուլը օրենքի վրայ հըս-
կողմ է:
Ժամանակ և խորհուրդ:

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ.—Ներքին ազգակա-
նության գործերի մեկը:
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ
ՏԵՄԻՆԻՑԻՆԻՑԻ
ՑՈՒՄ

ՆՈՐՏԵՄԻ

Eppur si mouve!

Այնպիսի է, որ ուզում երկանգնեցնել ժամանակի առանցքը: Բայց նա պար-
տալից, նրա հետ կորուցել է ժամա-
նակի անիվը և ահա այսօր նոր տա-
րի է: Բայց կանգնել է այսօրուհան-
օրը ոչ մի գանգաճանով չէ չունի
կրկնականից: Ոչ, կարճատևներ. այս-
օրուհան օրն անդամաճառ պէտք է գա-
նադանուկ կրկնականից և նա ան-
պատճառ պէտք է առկայցնել աշ-
խարհի բարեբեր, մարդկային երջան-
կությունը:

Միայն արեգակն է, որ երեւումն
պէս անմիջապէս լայն և չեմբով լին-
է ձգում տիեզերքի մէջ և աշխարհի
վրայ: Արդար չէ մարդկային բարե-
բեր: Նրա ծննդաբանը տիեզերքի
պէս ընդարձակ չէ և ոչ է երևում
մարդկանց աչքին: Մարդկային հա-
րաբերի ծննդաբանը կտարեւել հա-
կադատիկ է տիեզերքի ընդարձա-
կությունը: Նա ամբողջովն է մարդ-
կային գլխի մի նկարչի մէջ, ուր
փորձառու աշխարհի և նրա կրթի-
մէջ, ուր լուրջագործ և դպրանու ին-
տելն է: Եւ այդ երկան է պալիս նշ-
փողոցում, ոչ արեգակի լայն տակ:

այլ հեռու, մոլոր անկյուններում,
միայնակից խրճիթներում, մոռա-
ցուած կայրերում, կանխկանգնեց
և արեւոտական լայն առաջ, նոր
խախտար միմիջեան մէջ, ուր
փայլում է միտքը և բարասում սիրտը:
Եթէ տեսնում էր որ ձեռք աչքի
առաջ խաչվում, առնչվում և մահա-
նում է մարդը, միմիջ չգիտէր որ
հինգ օր յետոյ մոտացում պիտի
մտորի մէջ ծննդը է Մէլը, որ իր
վրայ է առնելու թուր աշխարհի հոգ-
ը և շարաւարտը: Այո, արեգակի
լայրը միանգամայն է տարածվում,
բայց այն լայրը, որ ծագում է նրա
ուրիշից և սրտից, նա աւելի մեծ է
և ոչ մի ամպ նրան խանգարել չէ
կարող, այդ լայրը տարածուելու է
զանգազ, բայց նա տարածուելու է
ամբողջ աշխարհի վրայ, սրտիցն
նա է մարդկային խաղաղ և երջան-
կություն օրենքը և ուղիղուցը:

Եթէ տեսնում էր որ լծուռաւ մը-
նում է անօգնական, միմիջ չէր տե-
նում և այն՝ որ մարդկային օգ-
նություն հասնելու առաջին քայլն է
անում, այդինքն Տարեւարտը տարի
խալ միտքից յետոյ վերջապէս լսում
է լծուռաւի հաւանքը: Միմիջ այդ
գուցէ ոչ մի ձայն չէր լսում, բայց
յանկարծ ամեն կողմից գոռում են
զոռում ենք, լսում ենք, լսելիքը:
Եւ միմիջ լծուռաւի համար այդ իր
ձայնը լսելի անելու արդէն երջանկու-
թեան և կենդանութեան է տալիս նրան
զրանից ծագած լայրը:

Եթէ որ գիտ երկէ էր երբ մարդը
հարուստ էր, սարսիկ էր, գրասեն էր իր
կարծած աշխարհը, բայց այսօր նա ոչ
միայն ազատ քաղաքացի է, օրենքի
պաշտպանուր, այլ և օրենքի ներկա-
յայտիցը:

Եթէ որ երկէ էր երբ լայրացած
մարդուն սովորաւ լսելի էր մի կը-
տոր գրողացած հացի համար կա-
խում էին, իսկ այսօր օրենքը մար-
դարան առաջինի մէջ իսկ լսելի է
տեսնում ու մտածում է, քաղաքի
նրան չորագործող հանգամանքները,
նրանց վերաբերվող յանցանքը և ոչ
մարդուն...:

Գիտ երկէ չէր որ Քրիստոնեայ
աշխարհում, յանուն նոյն իսկ այդ
քրիստոնեականի, նոյն իսկ առե-
տարանի պաշտօնականը լսարդի
էին քարձեցանում միւս քրիստոնէին,
որ աւելի ուղիղ ճանապարհով էր
գլխում դեպի արարչութիւն: Իսկ
այսօր Ինկիլիցիները այդ կենդա-
նից տեսնելի հաղաթաւոր մղանքն
ով հեռուարութիւնից ոչ միայն
գլխով են ձայն է լսում, այլ և ո-
գործութեան ձեռք է կարգաւորում
տանջուած բրիտանիայի այն եղբորը,
որ առաջ հրեւոտիկայի պիտի համա-
րուէր և այդուր լսարդի վրայ:

Եթէ քեզ յուսահատեցնում է ա-
րեւոտայն այն վայրենի, սովորի
սովորութիւնը, որ հիւանդներին
քաղաքից դուրս են առնում և մա-
նում ձկան, բուրբի և սովի ճիւղա-
ներին, նայելու միւս կողմ և տես-
նելու հաղաթաւոր անձնուրաց կա-
նաչ և մարդիկ իրանց հանդու-
թիւնը գոհած վիշեր և ցեղիկ նը-
տած են վարակիչ հիւանդութիւն-
ներով տանջուող հիւանդներին ան-
կողմի կողմին և հաղաթ օտարին
մայրական խնամք են տանում:

Ապա տես գլխով են ուրազան-
տաճանները, ուր կուտ և կոխվում
է լայն, գլխով լինել և երջանկութիւն
աշխարհի համար: Ահա, այստեղ մի
Պատեւոր, միւս կողմ մի Բուժ մոռա-
ցած արշաւան և վերջապէս հը-
շալիքը, մոռացած օդը, փակուած
կողմին հոտով անդուած անհեղձ

մէջը ծագած խոշորացուցի վրայ
տանջում է ուղիղը, կուրացնում է
լայն աչքերը: Ինչու. — արդեօք
փրկարար միջոցներ գտնել վարակիչ
հիւանդութեանց դէմ, ապա՞տ մարդ-
կութիւնը բնութեան հարուածնե-
րից: Եւ ահա տես, այդ փորձի
լայն մէջ ծագած լայրը տարածվում
է ամբողջ աշխարհի վրայ և միմիջ-
ցում ու բուժում է մարդկութեան
վշտերը: Բայց դեռ երկէ չէր, որ
մարդկութեան աշխարհի բարեբա-
ներին այրում էին իրեն կախար-
չները:

Երկարացի վրայ ահալին ցանց
է կարծում երկաթուղիներ և օդը
լայն է հեռուարութիւնի ու հեռա-
խօսների ցանցով: Մարդկային միտ-
քը մի հաղաթաւոր վարակիւն ան-
գամ չէ հանգստանում, այլ գործում
է, տրնում է անդապար, չնայելով ոչ
մի ճնշման, ոչ մի հաւածանքի: Եւ
մտքի այդ լայնուրանական լծագա-
ւորութեան և արեւալուստիկան մէջ
տեսնում են լի ինչպէս մեծ ճանա-
պարհի շրջալուսի և անձրիկ տակ
ցուրդ ձեռքին անցնում է ճամբորդը,
մտախոհ և հատաւարաբար: Մէլ է
գնում նա: հանգստանալու, հարը-
տանալու: Մէլ, այցելութեան լծուռա-
կորթը, նա չէ ապրում իր համար,
այլ ուրիշների համար: Նա չէ ըն-
դունում միայնակի սկզբները լի հո-
mo homini lupus est, այլ նրա
զուարճութիւնն է իր երջանկութիւ-
նը գտնել արդէն երջանկութեան
համար: Ով է նրան առաջ մղում,
կիմ է ոչ նոյն մարդը, նոյն սիրտը,
որ ուժով բարասում է նրա լծուռ
կործի տակ: Ով կարող է կանգնե-
ցնել այդ միտքը և նրա ընկալողը:

Եւ գու՛ր ընկիր, կիմ օղիւ ճընշ-
ուած է, կիմ մարդաճանաչում ես,
կիմ սկսում ես կորցնել յայտ գիտի
մարդկային բարեբեր, գու՛ր ընկիր ևս
քեզ հակասում կարծիքով լի միտքը
կանգ է առնում: Նոյն իսկ այդ քո
մտքի լարումը դրու՞թիւնը, նոյն
իսկ այդ քո զգացած վիշտը, նոյն
իսկ այն, որ գու՛ր չես կարողանում
մոռացում լի միմիջարդի, նշան
են և ապագայ մտքի շարժման,
մտքի կենդանութեան: Իսկ այդ
շարժումն անհնարին է կանգնեցնել,
որովհետեւ անմարմին է, ուստի և
անձնուրանի միտքը:

Մարդկութիւնը կիմ իր երկար
կենսաբանութեան է ժամանակամի-
ջից ընկնել: Եթէ օղիւ ճընշ-
ուած է, կիմ մարդաճանաչում ես,
կիմ սկսում ես կորցնել յայտ գիտի
մարդկային բարեբեր, գու՛ր ընկիր ևս
քեզ հակասում կարծիքով լի միտքը
կանգ է առնում: Նոյն իսկ այդ քո
մտքի լարումը դրու՞թիւնը, նոյն
իսկ այդ քո զգացած վիշտը, նոյն
իսկ այն, որ գու՛ր չես կարողանում
մոռացում լի միմիջարդի, նշան
են և ապագայ մտքի շարժման,
մտքի կենդանութեան: Իսկ այդ
շարժումն անհնարին է կանգնեցնել,
որովհետեւ անմարմին է, ուստի և
անձնուրանի միտքը:

Մարդկութիւնը կիմ իր երկար
կենսաբանութեան է ժամանակամի-
ջից ընկնել: Եթէ օղիւ ճընշ-
ուած է, կիմ մարդաճանաչում ես,
կիմ սկսում ես կորցնել յայտ գիտի
մարդկային բարեբեր, գու՛ր ընկիր ևս
քեզ հակասում կարծիքով լի միտքը
կանգ է առնում: Նոյն իսկ այդ քո
մտքի լարումը դրու՞թիւնը, նոյն
իսկ այդ քո զգացած վիշտը, նոյն
իսկ այն, որ գու՛ր չես կարողանում
մոռացում լի միմիջարդի, նշան
են և ապագայ մտքի շարժման,
մտքի կենդանութեան: Իսկ այդ
շարժումն անհնարին է կանգնեցնել,
որովհետեւ անմարմին է, ուստի և
անձնուրանի միտքը:

Ս. Ջ.

ՄԵՄՈՐԻԱԼ ՕՐԵՆՔԻ ՎԵՐՏ ՅՄԿՈՂՆ Է

Ռուսաստանում, մասնաւոր Պոլ-
կատում մամուլը երբէք չէ ունեցել
այն նշանակութիւնը, ինչ որ ունի
նա Եւրոպայում: Եւրոպայի մամու-
լը ոչ միայն արտայայտիչ է հաս-
տակական կարծիքի, նա միմիջ
ժամանակ օրենքաւոր օրգան է:
Իսկ մեզանում դժուար է մինչև ան-
գամ տեսնել լի նա ինչ է:

Այդ նոր տարին Ռուսաստանի
մամուլի համար նշանակում է նրա-
նով որ նա մի քանի օր առաջ մի

շատ նշանաւոր յայտնութիւն տարա-
պետական բարձրագոյն օրենսդրա-
կան շրջանում: Եթէ միմիջ
խառն կարծիքի դէմ, որ մամուլի
ձայնին ոչ մի նշանակութիւն չէր
ուզում տալ, եւ այդ յայտնութեան
պատճառ էր ուստաց պետական
օրենսդրական դրոշմ մարմնից ա-
մենանշանաւոր ներկայացուցիչներից
մինը՝ սենատոր պ. Գոնին: Յետոյ
մամուլի և լիցենզիայի մամուլի հե-
ղինակութեան վրայ, սենատոր Գո-
նին համարակալ կառավարչ սենատին
փոխել նախնական դատարանի
վճիւր Վոտեակները վերաբերմամբ:

«Մամուլը հատուկում է — առաջ
պ. Գոնին — որ Վոտեակներն անմիջ
են իսկ մամուլը օրենսդրի աշ-
քում հատարական կոնտրոլի օր-
գան է: Ղաւարանի հեղինակու-
թիւնը միայն շահ ունի մամուլի
ղաւարտութիւնից»:

Այս խօսքերը՝ որ լի են արդարա-
մտութեամբ, վերին աստիճանի նը-
շանաւոր են մամուլի պատմութեան
մէջ, որովհետեւ նրանց արտասանու-
մէջ օրենսդրական բարձրագոյն մարմ-
նի անդամը, և այդ խօսքերին այս-
տասանութեանց լիցենզիայի փաստ
գարձան: Եթէ նրան, սենատոր
ի նկատի ունենալով մամուլի ձայնը
ոչ միայն սահմանից փոխել դատա-
րանի վճիւր, այլ նախադրութիւն
անել նախնական դատարանի
ամբողջ կազմակերպութեան՝ սը-
խալ վճիւր կապացնելու համար:

Բարձրագոյն օրենսդրական մարմ-
նի այդ քայլը մի շատ նշանաւոր
գտն է այն վարչական և հասարա-
կական մարմինների ու պաշտօնա-
նիկի համար, որոնք ոչ միայն չեն
ճանաչում մամուլի հեղինակութիւնը,
այլ և ամեն ջանք ի գործ են դը-
նում նրան ձգիւր: Այժմ այդ հեղի-
նակութիւնը սրբազորվում է օր-
ենսդրական բարձրագոյն հաստա-
տութիւնից և դրանով սկիզբն է
դրում կամայականութեան ջնջու-
թիւն:

ԺԱՄԵՆԱԿ ԵՒ ԽՈՐՀՈՐԴ ԻՆՐ

Արագ արդյո ժամանակի անիւն ու
շրջանը իւր յարաբարձ հոյովման
մէջ կը վարէ, կը տանի մարդուն
կենսաբանութեան շրջանը իր
իւրեղման, և յառաջ կը բերէ աշխար-
հիս այլ և այլ պատահարներ: Մեր
չարիքներ ի վեր կը հանէ և մերթ
բարեբեր, և շարն ու բարին, անի-
րան և արդար առ հասարակ իւր
հզօր պաշտպանի տակ վտրիւղ չէր
մարդուն կենսաբան շրջանը
գետերը կը տանի, կը լծալի յաւի-
տեանական ծագում անպետեղը:

Ժամանակ հանուր մարդկային
գործող մեծ գլուխաւորն է: Նա է
որ կարճատևագրէ մեր կենսանի հա-
շիւը, աշխարհի տիրող լծագործաց
հաշիւը, մեծ գլուխաւորն է հա-
շիւը, պատերազմի և արեւալուստե-
րու շաշիւը, հպատակ ժողովուրդին
հաշիւը, քաղաքի գլխաւորն է հա-
շիւը, յայտնուած մեծատանց հաշիւը,
տուայտեւ Ղազարաններու հաշիւը,
ամեն կարգի և վիճակի մարդաց հա-
շիւը:

Ժամանակի վաղուց է, որ լծուռ
Արեւիկը և գետալ արեւմուտը, երկր
է, որ անց կը գնդիկ, արեւմուտ
հիւանդութեան շրջանը, նոր հիւան
գոյն, նոր հիւան գոյն, նոր
աշխարհ կանգնել, նոր մարդ վերա-
շալիք, լայն, յիւստիւ լի և քաղաքա-
կրթութիւն ծաւալել ընկերական

աշխարհին մէջ: Անշուշտ ժամանակը
միշտ յարմարու չի մնար, մի օր կը
գտնուայ յարեւել և զայն ևս իւր հը-
նութեան կը վերադարձէ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«Արձագանքի» հետեւեալ համա-
րը լայն կրթական Յունկարի 6-ին:

ՆՈՐ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԿԱՐԳԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՄԵՍԻՆ

«Պարզիտ. Վետիկում» տպագրուած
է հետեւեալ բարձրագոյն հրամանը:
«Երկն ժամանակաւոր միջոց, մինչև որ
կըրնուին վարչական հաստատարձող աք-
սարուել օրենքները, զորոգութիւնը ընդ-
հանուր նախնականութեան, նախնապա-
պետների և քաղաքապետների առաջա-
կութիւնը, որով արգելվում է ընդունել
նրանց իրաւասութեան տակ գտնուած
տեղերում առանձին անձնաւորութիւն-
ներին, որոնք վտանակար են համարվում
հասարակական հանգստութեան համար
իրանց անհանգիստ վարքի պատճառով:
զորոգութիւնը առաջ ընկնել և վարչա-
ցանկ առաջադրուած միջոցը այն կարգով,
ինչպէս նշանակուած է պետական կար-
գի և հասարակական հանգստութիւնը
պահպանելու օրենսդրութիւն 33 35 յօդու-
մներում: Բացառելով որ ընդհանուր նա-
խնականութեան, նախնապետների և
քաղաքապետները երբ կարգադրութիւն-
ներ անեն յանուն նոյն օրենսդրութիւն
16 ղո յօդուածի 4-րդ կէտին և երբ այ

րին: Այդ օրնախնդիրն պէտք է բաժանուի թէ հայերին և թէ ասորիներին:

«Հայաստան» գործադիրութեան հետագրում են Գ. Պօլսից:

«Հայաստանի» բարձրագոյն կոմիտայի Զարկու-փաշան հայտարարել է տեղութեան, որ տաճիկ զինուորները ռուսիկ չստանալով, միանգամայն հրաժարուում են հնազանդութեան, խորհրդով դառնալով են լինում և խիստական ազգականներ դառնալով համարի: Երբեք ըրեցին հետ միասին կողպատում աւերում են գիւղերը:

Ռուսական հեռագրական գործակալութիւնը հեռագրում է Գ. Պօլսից, գիւղերէն 24-ից: «Գիւրգիւրի» հայտարարում են որ երբ օր առաջ կըլին մեծ սարսափ տարածուից ժողովրդի մէջ: Հայերը փախչում էին դէպի եկեղեցիները: Զինուորական հրամանատարի և Արտաշէս-փաշայի կողմից անցան շնորհիւ քրդերի չարազգիքով լինելու առաջն առնելը:

Դիտագնաւորների թաղամասներն և բէլ խորհրդակցիցին արտաքին գործոց նախարար Թէֆֆիկ-փաշայի հետ այն միջամտութեան միջոցառումներն իրականացնելու օրոք:

Արտաքին գործոց նախարարը յայտնեց դեպքանքներն, թէ Գրուսը ընդունում է նրանց միջամտութիւնը: Թշնամական գործողութիւններն առայժմ դադարած են:

Լուր կայ որ ամերիկական «Max-blehead» մարտանաւը զորք (?) իջեցրեց Միւրսիում, որ Արաբիայի ոչ հեռու մի նաւահանգիստ է:

Հրամայում է արձակել պահուստի այն զինուորներին, որոնք զենքի էին կառնում Մակիսիայի շարժումները պատճառով:

Սուլթանի պալատական թատրոնն այս օրերս փակուեց անշատ պատճառներով և օտարալի լուրս դիտարանալիք ու դիտարանալիք արձակուելիք ստանալով մի ամուսնու անձինքները:

«Daily News»-ը խոսելով լուրջ Բոլքէրիի հայկական խնդրի առթիւ պարզ վերջին նամակի մասին, հետևութիւն է ցոյց տալիս նախկին նախարարապետի մտադրութեան, որ ցանկանում է այդ հարցը բարձրացնել պարլամենտում: «Հայաստան»-ը ասում է լրագրող, որ պատմական կուտակից, մի քանի երկրի ներկայացուցիչներ չպաշտպանեն նրան, միտ կողմից հայտարար պահպանողականութեան, որոնք համաձայն են լուրջ Բոլքէրիի հետ, հայտարար այդ թեւում եկեղեցու բազմութիւնը բարձրագոյն ներկայացուցիչներին կրօնական և բարարական ուղղութեամբ անհիմն են: Երբեք ըրեցին հետ միասին կողպատում աւերում են գիւղերը:

Սուլթանի պալատական թատրոնն այս օրերս փակուեց անշատ պատճառներով և օտարալի լուրս դիտարանալիք ու դիտարանալիք արձակուելիք ստանալով մի ամուսնու անձինքները:

Միւրսիում ՆԱՄԱՐԱՆԻ ՈՂՆԱԿԱՆ ՏՈՒՄԸ ՏԵՃԱՆՏՆԵՐԸ

«New-York-Herald»-ի մէջ կարգում են: «Գիւրգիւրի» հայտարարում են որ երբ օր առաջ կըլին մեծ սարսափ տարածուից ժողովրդի մէջ: Հայերը փախչում էին դէպի եկեղեցիները: Զինուորական հրամանատարի և Արտաշէս-փաշայի կողմից անցան շնորհիւ քրդերի չարազգիքով լինելու առաջն առնելը:

Ռուսական հեռագրական գործակալութիւնը հեռագրում է Գ. Պօլսից, գիւղերէն 24-ից: «Գիւրգիւրի» հայտարարում են որ երբ օր առաջ կըլին մեծ սարսափ տարածուից ժողովրդի մէջ: Հայերը փախչում էին դէպի եկեղեցիները: Զինուորական հրամանատարի և Արտաշէս-փաշայի կողմից անցան շնորհիւ քրդերի չարազգիքով լինելու առաջն առնելը:

ցանկացողներին պէտք է դրամական միջոցներ տրուին:

Արաբիայի Միացեալ-Նահանգներին արուած դիտարկման համաձայն Օսմանեան պետութեան սահմաններում տարւում են 172 ամերիկական միւսօնէր և մի որոշ թուով թէ ամերիկացի տաւարականներ և թէ թուրքեր, որոնք ամերիկական բաղադրացիների իրաւունք են ստացել: Բոլոր միսիօնէրները ողջ են և առողջ, բայց նրանց կալուածները և ինչքը օչնչացրել են զանազան տեղերում, այդ թւում և Խարբերդում ու Մարաշում: Այդ քաղաքներից միայն մէկում միսիօնէրներին պատճառած վնասի գումարը հաշվում են կէս միլիոն ֆրանք:

ՆԱՄԱԿ Կ. ՊՈԼՍԻՑ

21 դեկտ. Եւրալիոյ վիճակը կանոնաւորելու զինեալ խաղաղութիւնը: Այդպէս ալ կարելի է ըսել թէ հոս ալ կեղծ անդորրութիւն կայ: Ամենուր սիրտը թրթումն է, թէ արդեօք մի ժամանակ պիտի խանդարի երկու թական անդորրութիւնը: Այլ ինչ կալուած, ինչ չնորհաւոր:

Հիմալայի որ նոր փոփոխելի չկայ, դրամի խնդիրն ուղարկութեան միակ աւարկայ կոչւած է: Եւրոպայի, որ տուածն երբեք չէ կրցած ետ առնել, այժմ մէկ զրուշ փոխ տալու տրամադրել է: Կառավարութիւնը յայտարարում էր տեղական ուժերի ձեռք տնցնել անհրաժեշտ դուրսը: Նոր բայց ըլլին ալ, Պարսի թիւ մանն ալ, Հանրային պարտոյ վարչութիւնն ալ մերժեցին փոխառութիւնը: Կրօնայ միանշանորդութիւնը փաճաւելու միջոցը, որոյ նկատմամբ տեղեկութիւններն տուած են արդէն ձեռք: Մասնաւորապէս բարեկից փաճաւելու միանշանորդ յաջողցնելու յայ կայ, թէ և օտար դեպքանքները դիտարկութիւնը ըրած են՝ առեւտրական դաշնադրեալ պատմութեան հակառակ նկատելով: Բայց յարկեղի մասին ըստ ինքեան միայն երկու երկրի շահակից է՝ մին Ամերիկա, որ այժմ իւր ձգտեալ շարքերով լինում տաւ: Կառավարութեան ըրով այդ զործի մէջ կշիռ չունի, և երկրորդ Ռուսաստան, որոյ դեպքանք այժ կըլտայ Թ. Մարթիօրապետին այդ միանշանորդն ուսումնայն համար: Ասով 2 միլիոն սոկի կանխիկ պիտի տրուի կառավարութեան:

Մերսիսի մասին արդէն այժմ հետաքննելու համար զատ, այժմ հաստատ լուր կայ, որ Ամերիկեան կառավարութիւնը հրամայել է իւր ըստ իւր հպատակաց տաւ: Երբեք ըրեցին հետ միասին կողպատում աւերում են գիւղերը:

Արաբիայի Միացեալ-Նահանգներին արուած դիտարկման համաձայն Օսմանեան պետութեան սահմաններում տարւում են 172 ամերիկական միւսօնէր և մի որոշ թուով թէ ամերիկացի տաւարականներ և թէ թուրքեր, որոնք ամերիկական բաղադրացիների իրաւունք են ստացել:

Արաբիայի Միացեալ-Նահանգներին արուած դիտարկման համաձայն Օսմանեան պետութեան սահմաններում տարւում են 172 ամերիկական միւսօնէր և մի որոշ թուով թէ ամերիկացի տաւարականներ և թէ թուրքեր, որոնք ամերիկական բաղադրացիների իրաւունք են ստացել:

Իսկ հրապարակի վրայ ոչ պարտաւոր կըլլա՞րէ պարտքը, ոչ ալ պահանջարկը և գաւառներէն փախուսական ոճրագործներ կըծածկուին հոս բախական ինքիփօսով ստի: Ինչու որ զինքը ճանչնայ և ձեռքաւորելու տալու ըստ իւր ինքնապիտանի իրենց դատարարը:

Եւ այս գիւ ըստերորդեալ և վերագրեալ խաղաղութիւնը է, բայց պէտք է խոստովանել, որ նազեմ-փաշա դատարանը հաստատեց, որ օստիկանները կըտղեն օրինաց սկընական պայմանները:

ՏԵՃԱՆՏՆԵՐԸ ՈՍԿԻՎԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Տաճկաստանի պատմութեան մէջ կար-

և որ տեղ կըգրաւէ սուլթան Աղիյի իշխանութիւնը, որոյ ժամանակ երկրորդ հակա պարսեղը ըստ իրագործելու համար այն զարգացնելու, զորս վիճակները ստացած էր իւր յնդուստանը ըստ ուղեւորութեան:

Սուլթան Աղիյի ուղեւորական ներշնչման կարգէն էր բանակի և նաւատորմի վերակազմութիւնը, որոց մասին արդէն զրեցի 2-ից համաժողով: Այդ ուղեւորութիւնը զարգին սուլթանը զարմացումով կըպատմէր իւր նախարարներուն: «Մի-թէ Կուր քաղաքակրթութեան կ'անուանէք Անգլիան», որ ևս տեսալ որ օրինական բանտերը և նոյն իսկ մասնաւոր աները լինէն ամբաստանաւորներու:

—Ներքեք, վնասիւ տէր, կըպատմախաւէն նախարարապետը. եթէ Լոնդոնի բանտերը լինէն և մեր բանտերը դատարկ, պատճառն սա է որ այնտեղ զանա յանցաւոր պահել, իսկ այստեղ մենք ըստնաւոր կըփակեցնենք:

—Էհ, կըտրէ խալիֆան, եթէ յանցաւորները մեր ձեռքէն կըխուսափեն, նստած զժողովը դատաստանէ ինչպէս կ'ընեն իւրոյ տալ:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Օստիկանութիւնը կազմուած է մի ընդհ. տնօրէնէ, որ է Նազըմ փաշան, մի բարձր ժողով, մի նախարարներ յանձնաժողով, մի ընդհ. տնօրէնի օգնական և մի յարաբերութեանց օգնական է իրենց գիւններով և գնահատան յարակից բաժանութիւններով:

Ըստ այս կազմութեան օստիկանական մէկ կայարանէ բերուած ձեռքարկուած մը, իւր ձեռքարկուած տեղեկագրի հետ պէտք է որ 24 ժամու մէջ ներկայացուի նախարարին յանձնաժողովը՝ ստուգուելու համար թէ օրինական փաստեր կան զինք բանտարկելու, և եթէ կան, բարձրագոյն ժողովն ևս կը ընդհ. ընդհ. դատարարէ գնանքը, և ապա ընդհ. տնօրէնին հրամանաւ ձեռքարկուած կըլտանալու դատական հարցաքննելու իրաւունքով: Սուլթանին պատկանելի դատարանին զանա դատուելու և դատարարութեւ լու համար:

Հոն ալ ներկայացուելէ առաջ, եթէ հարցաքննելու դատարար յանցանք գտնէ ձեռքարկուած, կըհարցաքննուի Տէֆֆիկ-Թիւրքալի-Կուրու մասնախմբի մ' առաջ, զոր կըկազմեն հարցաքննելու դատարար, ընդհ. դատարար և երեւոյթական դատարարի նախագահը: Այս ամենը կատարուելէ կընք երբ ամբաստանաւոր յանցանք ճանչցուի, միայն այն ատեն է, որ կընկերակցուի երեւոյթատ առեւտրին: Այս այս նախարարութեանց շնորհիւ ճշտուելով զորքը, հարցաքննելու որ կըկանապատ աստեանէն անապատ արձակուի ամբաստանաւոր:

Այս ձեռքարկութիւնը թէ և ըստինքնան շատ երկար և սակաւ տեղաբերութեան երեւոյթական ի նպատակ հաստատուած լինելով, փաստութեան կը իրականացուի իրենց զօրակցութեան հետ: Այս ամենը կատարուելէ ըստ ըստ:

Երբեք առ հասարակ օստիկանները կընտրուին նախկին զինուորականներէ և այնպիսի քաղաքացիներէ, որոնք կարող են պարկեշտութեան զարգացումից վիստի լուրջ ներկայացնել: Իսկ Պօլսի, փաշայի մը նախկին կառավար, պէի մը սինկիպանը, հարաւային ձեռքարկներ, կանքներին օրինակութեան նուիրած ջրհանգիստի և գաւառներէն փախուսական ոճրագործներ կըծածկուին հոս բախական ինքիփօսով ստի: Ինչու որ զինքը ճանչնայ և ձեռքաւորելու տալու ըստ իւր ինքնապիտանի իրենց դատարարը:

Եւ այս գիւ ըստերորդեալ և վերագրեալ խաղաղութիւնը է, բայց պէտք է խոստովանել, որ նազեմ-փաշա դատարանը հաստատեց, որ օստիկանները կըտղեն օրինաց սկընական պայմանները:

Սուլթան-Համիդ անտարբեր չի մընաց ալ կըծածկուած ընթացքին առաջ և օստիկանաց կըլլա՞րէ Թիւրքալի-Կուրու մասնախմբի մ' առաջ, զոր կըկազմեն հարցաքննելու դատարար, ընդհ. դատարար և երեւոյթական դատարարի նախագահը: Այս ամենը կատարուելէ կընք երբ ամբաստանաւոր յանցանք ճանչցուի, միայն այն ատեն է, որ կընկերակցուի երեւոյթատ առեւտրին: Այս այս նախարարութեանց շնորհիւ ճշտուելով զորքը, հարցաքննելու որ կըկանապատ աստեանէն անապատ արձակուի ամբաստանաւոր:

Այս ամենը կատարուելէ ըստ ըստ:

Երբեք առ հասարակ օստիկանները կընտրուին նախկին զինուորականներէ և այնպիսի քաղաքացիներէ, որոնք կարող են պարկեշտութեան զարգացումից վիստի լուրջ ներկայացնել: Իսկ Պօլսի, փաշայի մը նախկին կառավար, պէի մը սինկիպանը, հարաւային ձեռքարկներ, կանքներին օրինակութեան նուիրած ջրհանգիստի և գաւառներէն փախուսական ոճրագործներ կըծածկուին հոս բախական ինքիփօսով ստի: Ինչու որ զինքը ճանչնայ և ձեռքաւորելու տալու ըստ իւր ինքնապիտանի իրենց դատարարը:

ներքեք, վնասիւ տէր, կըպատմախաւէն նախարարապետը. եթէ Լոնդոնի բանտերը լինէն և մեր բանտերը դատարկ, պատճառն սա է որ այնտեղ զանա յանցաւոր պահել, իսկ այստեղ մենք ըստնաւոր կըփակեցնենք:

—Էհ, կըտրէ խալիֆան, եթէ յանցաւորները մեր ձեռքէն կըխուսափեն, նստած զժողովը դատաստանէ ինչպէս կ'ընեն իւրոյ տալ:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

ՏԵՃԱՆՏՆԵՐԸ ՈՍԿԻՎԵՆՈՒԹԻՒՆԵՐԸ

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

Այս կարգ խոսակցութեան մէջ կըցոյցանայ Օսմանեան օստիկանութեան ըստ կըրուելը, ի հարկէ միմիայն այն յանցաւորներն վերաբերմամբ, որոնք կետուր չեն: Արդ քիչ մը նկարագրենք Օսմանեան օստիկանութիւնը, որ մասնաւորապէս այժմ մասնաւորապէս մայրաքաղաքի մէջ ամենաբարձր իշխանութիւնն է, թէ և ըստ օրինի ներքին գործոց նախարարութեան նմանապէս անօրէնութիւնն է:

հարցաքննական թաժամուրի անդամներին վերջին նիստում ընկերութեան նախագահ պ. Անուշինը մի գիւղացուին արեւոյն արդարական լինանքը:

Բ) Բուլղարիի ասկերիք վարժարանները զինուորական գործոց նախարարութեան իրաւասութեան ներքոյ:

Գ) Ծաղկացիներ և մէտրսէներ՝ կրօնական գործոց նախարարի, այսինքն Զէյն-Կուրայի տնօրէնութեան ներքեւ Խառնիք, նախապարտաւորական վարժարանաց շրջանաւարտ կրմանէ Բուլղարի, երկրորդական վարժարանը, և անկից առանց ընդունելու կընդունուի Բարձրագոյն վարժարանաց մէջ: Խառնիք վարժարանները միայն օստիկանաց յատուկ են, իսկ ըստ օրինի Բուլղարի կընդունուին անխափր ամեն աղգեր: Այս այս Բուլղարի կրօնական հաստատման համար հպատակները սովորականաց արց լուրջ 80% տեղի, այսինքն 100 դրուշ աւերը տուող 166 դր. կըլտան և սակայն բրիտանական ոչ Պօլսի, ոչ ալ գաւառները չեն օգտուիլ այդ Բուլղարիները, փաստիկ անոնք զրեթէ առի ստոր են բան մեր թաղային բարգաւաճ վարժարանները: Այսպէս հպատակ արքանանները տուր կըվճարեն իրենց օստիկանի հայկականաց կրթութեան համար, և միւս կողմանէ իրենց ծախքով կըլրութիւն իրենց վարժարանաց մէջ:

Գիւղերի անցնող Բուլղարիներու ծախքը զէմ, համարուած տուրը շատ աւելի է, և սակայն անկից մաս չի տրուի բրիտանիկ:

Բուլղարիի տեղիքէ, զինուորական երկրորդական վարժարանները նմանապէս վերագրանալ են միմիայն օստիկանաց, որմէ ուղղակի կոնցիւրն զինուորական քաղաքական վարժարան, որ բնաւ ինքեան նպատակաւոր ծրարելու և բարգաւաճ վիճակ ունի: Ետք շրջանաւարանները կընթափուի տախճանով կը ծախան թախիկ ծառայութեան մէջ:

Ծաղկացիներն այժմ մի քիչ բարեփոխուած և փոխեցած են մանկավարժական մի ունի սխալմի: Իսկ մարմնիկները, կրօնական դատարաններ են, Պօլսի մեծ ճամբարու բուլղարացի մէջ հաստատուած, և ուսանողներ կան զինուորիկ: Կըլտուին մասնաւորապէս իրենց ստոր գրեց բացատրութիւններ, չէր իր օրերը, պատմութիւն, աստուածաբանական սկզբնական վարժարան, որով կըլտանան առաջ իմած, քաղաքի, միջինի քաղաք, կրօնական գրատարներ: Հռչակուոր օստիկանները այս մէտրսէներու պատգանքին և միշտ ալ վիճակներու և դեմ նախարարական կոչում են, տարբեր տարբեր առիթներով: Երբ կըլրական գրութիւնը կըլտանալու մէտրսէներու մէջ իրենց կըլտանալու մէտրսէներու մէջ կրօնականներն առաջ աշխարհային ուսումնիւր ևս, որով օստիկաններ, աւելի բարգաւաճութեան և ազատ գաղափարների կոնկրետային,

$\varphi(\eta)$ හි h හි $h(h[\mu\sigma])$ යයි.

рафія М. Мартиросянца и К°. На Михайловской ул., № 81.